

การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขล

นายสงวน ไชงรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-031-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015306

117456599

STATUS OF INSTRUCTIONAL MEDIA TASKS AND THE NEEDS FOR EDUCATIONAL
MEDIA CENTER OF THE BUDDHIST UNIVERSITY

Mr. Sanguan Kongrut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-031-5

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

สงวน ไชงรัตน์ : การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของ
มหาวิทยาลัยสงฆ์ (STATUS OF INSTRUCTIONAL MEDIA TASKS AND THE NEEDS FOR
EDUCATIONAL MEDIA CENTER OF BUDDHIST UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา : ดร.สุกรี
รอดโพธิ์ทอง, 201 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของ
มหาวิทยาลัยสงฆ์

ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยสงฆ์ยังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านโสตทัศนศึกษาโดยตรง การให้
บริการด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยส่วนมาก เกี่ยวกับการให้ยืมและการใช้เครื่องมืออุปกรณ์โสตทัศน
ต่าง ๆ ปัญหาการใช้บริการ การผลิต และการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ในการสอนของผู้สอนที่สำคัญคือ ขาด
งบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อการสอน เจ้าหน้าที่บริการงานโสตทัศนศึกษายังมีไม่เพียงพอ ขาดสื่อการ
สอนที่สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา และไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ เรื่องสื่อการสอนโดยตรง ส่วนปัญหาและ
อุปสรรคในการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่สำคัญคือ ขาดงบประมาณ บุคลากร โสตทัศน
อุปกรณ์ และสถานที่ในการดำเนินงาน ด้านความต้องการ เกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ผู้สอน
ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยสงฆ์
เป็นอย่างมาก โดยควรมีอาคารเป็นเอกเทศ ตั้งอยู่ในสถานที่ที่สะดวกต่อการให้บริการ และเป็นหน่วยงาน
สังกัดกองบริการการศึกษา

ภาควิชา ..... โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา ..... โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

SANGUAN KONGRUT : STATUS OF INSTRUCTIONAL MEDIA TASKS AND THE
NEEDS FOR EDUCATIONAL MEDIA CENTER OF THE BUDDHIST UNIVERSITY :
THESIS ADVISOR : SUGREE RODPOTHONG, Ph.D. 201 pp.

The purpose of this research was to study status of instructional media tasks and the needs for educational media center of the Buddhist university.

The results of this research revealed that Buddhist university haven't had full responsible audio-visual unit. Services were mostly the use of equipments. The instructors's problems concerned with using audio-visual services and production of instructional media were mostly the lack of budget in purchasing and producing of instructional media, inadequate audio-visual officers and the lack of instructional media corresponded to the subject matters. Problems and obstacles of audio-visual management of Buddhist university were the lack of budget, inadequate of staff, the lack of audio-visual aids and the limitation of appropriate spaces. Most of administrators, instructors, students and audio-visual officers were strongly agreed to establish educational media center in Buddhist university-an independent building under the provision of the Department of Educational Service.

ภาควิชา ..... ใสศทัศนศึกษา
สาขาวิชา ..... ใสศทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Suan Kongrut*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Sugree Rodpothong*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่าน เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระมหาโกศล กลุยามคุดุโต พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ คุณปริศนา ทับกิจ ที่ช่วยอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ และขอขอบพระคุณกรรมการบริหาร ครูอาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ของสภาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย และ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

อนึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จสมบูรณ์ไปไม่ได้ หากขาดเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ จากบรรณานุกรมท้ายเล่ม ที่ผู้วิจัยนำมาประกอบการค้นคว้า ด้วยเหตุนี้ จึงขอขอบคุณผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงเอกสารเหล่านี้ด้วย และเงินทุนการทำวิทยานิพนธ์ในบางส่วนได้มาจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ท้ายสุดขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย.

สงวน ไชงรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ประวัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	10
แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา	20
ประวัติการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในต่างประเทศ	21
ประวัติการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในประเทศไทย	22
ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา	25
ประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา	26
การจัดศูนย์สื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	28
ภารกิจและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา	29
การบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา	30
องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา ...	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	55
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
	การสร้างแบบสอบถาม	60
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	การนำเสนอข้อมูล	62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	122
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	122
	วิธีดำเนินการวิจัย	122
	สรุปผลการวิจัย	123
	อภิปรายผลการวิจัย	128
	ข้อเสนอแนะ	135
	บรรณานุกรม	138
	ภาคผนวก	148
	ประวัติผู้เขียน	201

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืน แยกตามกลุ่ม ประชากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แต่ละแห่ง	61
2	แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับรายละเอียดของตัวของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	63
3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษา ของผู้บริหารในด้านการวางแผน	68
4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการจัดองค์การ	69
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการจัดบุคลากร	70
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการอำนวยความสะดวกและสิ่งการ	71
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการประสานงาน	72
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการรายงาน และประชาสัมพันธ์	73
9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องานโสตทัศนศึกษาของผู้บริหาร ในด้านการจัดงบประมาณ	74
10	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับความจำเป็น ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษาที่มีต่อการสอนของผู้สอน	75
11	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพงาน โสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ของผู้สอน	75

ตารางที่

หน้า

12	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับความจำเป็น ต้องใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการจัดการ เรียนการสอนสำหรับ พระภิกษุสาม เณรของผู้สอน	76
13	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้ โสตทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน	77
14	แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ประกอบการสอนแต่ละครั้งของผู้สอน	78
15	แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสาเหตุในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ประกอบการสอน เป็นครั้งคราวของผู้สอน	79
16	แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสาเหตุในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ประกอบการสอนน้อยมากของผู้สอน	80
17	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องาน โสตทัศนศึกษาของผู้ เรียนในด้านหน่วยงาน โสตทัศนศึกษา ...	81
18	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องาน โสตทัศนศึกษาของผู้ เรียน ในด้านการนำสื่อมาใช้ ในการ เรียนการสอน	82
19	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็น ที่มีต่องาน โสตทัศนศึกษาของผู้ เรียน ในด้าน เทคนิควิธีสอน	83
20	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการผลิต และการจัดหา โสตทัศนูปกรณ์ เพื่อใช้ในการสอนของผู้สอน	85
21	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้ และความต้องการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน ประ เภท เอกสารสิ่งพิมพ์	89

22	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้ และความต้องการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน ประเภทไม่ใช้ฉาย	90
23	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้ และความต้องการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน ประเภทใช้ฉาย	92
24	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้ และความต้องการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน ประเภทเครื่องเสียง	93
25	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้ วัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอนประเภท เทคนิควิธีการและกิจกรรม	95
26	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการ การผลิต และการจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอนด้านบุคลากร	99
27	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการ การผลิต และการจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอน ค่านงขประมาณ	100
28	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการ การผลิต และการจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอนด้านวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่	101
29	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการ การผลิต และการจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนของผู้สอนด้านการจัดการ	102
30	แสดงค่า เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านวัสดุทัศนศึกษาของผู้สอนในด้านการจัดหาและการเตรียม	105

ตารางที่

หน้า

31	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้สอนในด้านการผลิต และการจัดทำ	106
32	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้สอนในด้านการ เลือกและการใช้ ..	107
33	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้สอนในด้านการจัดเก็บ และ การบำรุงรักษา	108
34	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้สอน ในด้านการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่	109
35	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้เรียนในด้านการ เรียน	110
36	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความต้องการ การบริการด้านโสตทัศนศึกษาของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติศาสนกิจ และกิจกรรมต่าง ๆ	112
37	แสดงจำนวนและร้อยละ เปรียบเทียบปริมาณความต้องการศูนย์สื่อ การศึกษาของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ..	113
38	แสดงจำนวนและร้อยละ เปรียบเทียบความต้องการสถานที่ตั้งศูนย์ สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	114
39	แสดงจำนวนและร้อยละ เปรียบเทียบความต้องการหน่วยงานที่สังกัด ของศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่ โสตทัศนศึกษา	115